

Slavné francouzské vinice postiženy válkou

PRO POKROK UPRAVIL OTAKAR CHARVAT

MEZI úrodnými krajinami ve Francii nejsou žádné bohatší v době míru nežli vlnité roviny v okolí Reměse, Epernay a Chalons-sur-Marne. Zde v průběhu dvou posledních roků některé z nejvášnivějších bojů v přítomné válce se odehrály. Zde nalézají se nejslavnější vinice světa. Zde za starých římských časů byla Campanie, z kteréžto pak povstalo francouzské Champagne (Šampaň). Zde před dvěma roky během velké bitvy na Marne, v které Francouzové poprvé zastavili teutonskou vlnu, bojující armády se setkaly v prudkém zápasu. Celé akry vzácného vína byly zničeny pod nohama pochodučích armád, ale jiné rozsáhlé rozlohy ušly poškození a také podzemní sklepy v Reměsi a Epernay zůstaly nepoškozeny. Francouzové vypravují, že němečtí důstojníci obdrželi rozkazy, aby chránili hlavní industrii v této krajině, jak jen možno, ježto znamenatí bude cenou korist pro vítěze, až válka bude zakončena a teutonské hranice posunuty budou dále na západ, aby tuto krajinu v sebe pojaly.

Tyto hluboké sklepy byly jedním z činitelů, kteří pomáhali šampaňskému vínu ku světové slávě. Je sice pravdou, že podzemní sklepy bylo by možno zbudovati kdekoli, ale bylo by obtížné zbudovati takovou síť podzemních skladišť v jiné, než suché a křídové půdě, jakou má tato krajina. Některé z těchto sklepů zbudovány byly již v dobách římských. Jejich účelem je nejenom poskytnouti místo pro víno, ale zároveň onen stupeň teploty, který je nutným při připravování jiskřivého nápoje, který nazýváme šampaňským vínem. Sklepy tyto mohou poskytnouti potřebné stupně teploty, jak je jich třeba při hotovení vína.

Francouzské přísloví praví, že ten, kdo obchoduje s vínem v Champagne, bude dlouho živ a dobře se mu povede na zemi. Zdá se to být pravdou. Vdova Cliequotová, jejíž jméno stalo se slavným v análech Champagne a která byla jednou z hlavních postav počátků této industrie, žila až do jedenašedesátého roku a dožila se toho, že její deera a vnučka se provdaly za členy šlechty. Duchesne, dvorní lékař Ludvíka Čtrnáctého, který předpisoval k denní večeři salát a šampaňské jako tajemství dobrého zdraví, zemřel ve svém dvaadvadesátém roce. Většina majitelů a ředitelů velkých vinnoskladů jsou starí veteráni a velká část jejich zaměstnanců je v jejich službách po třicet a více let. Jednou z příčin, proč práce v těchto vinných sklepech ve Francii neutrpěla mnoho přítomnou válkou, je skutečnost, že mnoho dělníků je přilisi starých pro vojenskou službu, ale přes to jsou dostatečně schopnými konati svoji práci na vinnicích a v sklepech.

A pokud prosperity se týče, není bohatších krajů ve Francii. Víme dobře, jak vysoké sumy ochotně platí svět za jiskřivý nápoj, který slove "Šampaňské." V starém klášterním kostele St. Pierre v Haut Villers na dlažbě blízko oltáře nalézají se dva kamenné, které nesou jména původních výrobců jiskřivého šampaňského, Doma Perignona a Doma Ruymarta. První nezanechal žádných potomků, ale poslední jmenovaný měl synovce, Mikuláše Ruymarta, kterému svěděl tajemství, jak vyráběti jiskřivý nápoj. Tento v roce 1729 založil první velkoobchod se šampaňským vínem, proslulý obchodní dům Ruymartův, jak jméno o páse se dnes. Přítomný jeho vnitřní, André de Ruymart, vikomť Rimontu, je sedmým příjímým linkem prvního výrobitele šampaňského vína pro prodej.

Úroda vinné révy byla letošního roku dobrá. Stejně tomu bylo i roku loňského. Panuje ale velký nedostatek lahví. Množství sklárů, zvláště v Belgii a ve Francii, bylo uzavřeno následkem války. Před nějakou dobou jeden obchodník v New Yorku shromáždil obrovské množství lahví od šampaňského, maje v úmyslu poslati

tili Napoleona v kampani v roce 1814 a kdy Reměš zabrán byl ruským vojskem. Nemohou odprodati svého vína, vdova poskytla množství tohoto vína ruským důstojníkům, kteří shledali je velmi lahodným. Když vrátili se do Petrohradu, vdova poslala za nimi loď s vínem, ale tato se stroskotala i se svým nákladem.

Vdova ale nedala se tím odraditi a poslala druhou loď, která dostihla cíle a přinesla vdově značný výtěžek. Vedle toho víno získalo si dobrou pověst po celém Rusku a úspěch domu Cliequotova byl zajištěn.

Malé městečko Ay, několik mil severovýchodně od Epernay, založeno bylo v šestém století a bylo 1.000 let staré, když francouzský král Henry Čtvrtý je navštěvoval. Zde zakladatel Bourbonnské linie pochutnával si rád na víně a prohlásil: "Ať jiní pijí, co jim libo, já budu pít víno z Ay." Nedaleko Ay, na březích Marne a při kanálu, který běží rovnoběžně s řekou, je vesnice Mareuil, lépe známá jako Mareuil-sur-Marne, kde nalézá se proslulý obchodní dům Montebello. První vévoda z Montebello, maršál Lannes, byl mužem, který Napoleona seznámil se šampaňským vínem. Jeho syn rozhodl se věnovati se mirmilovnějším povolání než onomu, které přineslo slávu a časnou smrt jeho oteci, a vstoupil do obchodu s vínem. Tento zbudoval v Mareuil-sur-Marne krásný zámek. Syn přítomného majitele tohoto obchodu oženil se s druhou neteří Cambacérese, druhého konsula pod Napoleonem.

Ve Francii je těžko vyhnouti se jménu Napoleonovu. Všechno, co kdykoliv bylo ve spojení se slavným tímto vojevůdce, dnes jako takové je označován a turisté jsou na to upozorňováni. V Apernay ukazuje se mramorový stůl, u něhož Napoleon seděl dne 26. července roku 1807, při banketu, který na jeho počest a císařovny Josefíny uspořádán byl mayorem města Remi Moetem. Mnoho míst v Champagne má historickou zajímavost.

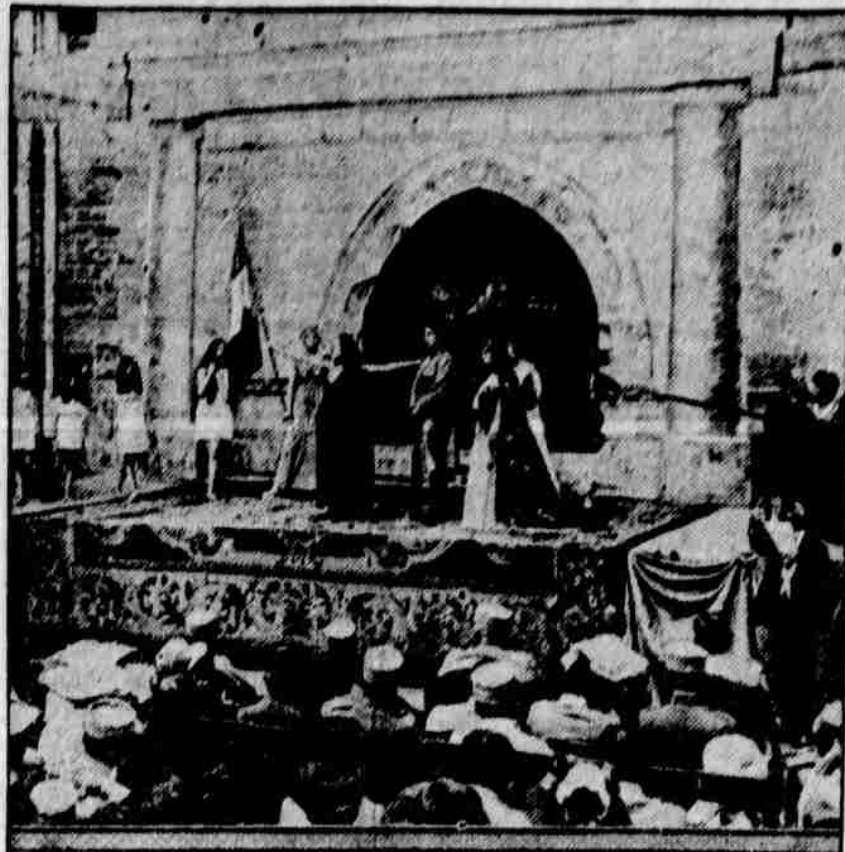
Město Reměš, které nalézá se téměř uprostřed nejslavnějších vinnic francouzských a kde nalézájí se vinnosklady slavných světových firem jako jsou Pommery, Rodefer, Heidsieck, Mumm a jiné, stalo se nyní městem podzemním. Obyvatelstvo tohoto starožitného města, které nalézá se nedaleko bitevní linie a je ostřelováno stále německými děly, která zničila mnohou velebenou památku stavitelskou, uchýlilo se do obrovských podzemních sklepů, kde našlo bezpečný útočiště.

Z počátku tyto podzemní útluky, neposkytovaly valného pohodlí, ale ponaňhu tyto podzemní kolonie přizpůsobovaly si svoje okolí k svým potřebám a učinily si tu dosti pohodlná obydlí. Školy byly zde zřízeny, aby duševní vývoj dětí nebyl zanedbáván. Mše jsou tu slouženy před improvizovanými oltáři. Svěčky jsou tu vsunuty do lahví od vína a účastníci sedí na bednách pro šampaňské.

Minulou zimu více jak třináct tisíc dítek navštěvovalo tyto podzemní školy v Reměsi. Každé dítě je opatřeno ochrannou maskou proti otravným plynům, kterou nosí, kdykoliv vyjde na ulici. Také dělníci, kteří zůstali pracovat ve vinných sklepech, mají podobné masky. Některé obchody s vínem byly uzavřeny na dobu války. Jiné překonávají obtíže, které válka přináší. Markýz z Polignacu, přítomný majitel obchodního domu Pommery, prohlásil v minulých dnech, že jeho zaměstnanci konají denně práci na vinnicích, nalézajících se několik mil od bitevní linie.

Úroda vinné révy byla letošního roku dobrá. Stejně tomu bylo i roku loňského. Panuje ale velký nedostatek lahví. Množství sklárů, zvláště v Belgii a ve Francii, bylo uzavřeno následkem války. Před nějakou dobou jeden obchodník v New Yorku shromáždil obrovské množství lahví od šampaňského, maje v úmyslu poslati

OPERNÍ PŘEDSTAVENÍ PRO FRANCOUZSKÉ VOJÍNY.

Francouzským vojákům na bojišti poskytuje se také příležitost k zábavě. Koncerty pod širým nebem nejsou řídkým zjevem. Na obrázku našem spatřujeme koncertní představení, jež uspořádáno bylo pro francouzské vojáky v rozvalinách kláštera v Longpontu při řece Aisne ve Francii.

je do Francie pro znovunaplnění, ale shledal, že vysoké poplatky za dopravné, které jsou nyní v platnosti, činí posláni jich do Evropy v přítomné době nemožností.

Z těchto ohledů víno je dlužno chovati ve sklepech, kde hromadí se nyní zásoba na zásobu. To ovšem ku škodě vínu není, neboť víno získává na ceně svým stářím. Velké obchody se šampaňským vínem mají zřídka vlastní rozsáhlé vinnohrady. Společají se na malé pěstitele vína, kteří opatřují jim hrozny. V přítomné době panuje velký nedostatek pracovních sil ve vinnářských distriktech francouzských a v mnohých distriktech použito bylo k práci ve vinnohradech válečných zajatců, kterým majitelé vinnohradů poskytují potravu i přístřeší a vedle toho platí jim malou mzdu za jejich práci.

V distriktu tomto nalézá se kolem pěti set milionů vinných keřů a je značně obtížno udržovati je v dobrém stavu zvláště nyní v mimořádné době válečné. Bude zajímavé věděti, že jenom malá část hroznů každoročně spotřebuje se k výrobě vína. Jenom jedna šestnáctina normální úrody hroznů podrobena je procesu, jímž získáváme je jiskřivé víno, které učinilo Reměš a Epernay proslulými. Milovníci šampaňského vína z toho důvodu nemusí se obávati, že jeho výroba nějak utrpí nedostatkem materiálu.

Víno pěstováno bylo v Campanii na Marne a Vesle od panovnící císaře Proba ve Třetím století křesťanské éry. Probus sám byl zrym zahraničnicka a podporoval snahy galských pěstitelů vína o vybudování vinnářské industrie. Clovis, první křesťanský panovník Francie, vyprosil si požehnání pro vinnou révu francouzskou. Řím, dobrý biskup a hlasatel křesťanství ve Francii, byl sám vinnárem a po své smrti odkázal své vinnohrady kněžím své diecése. Kněží a mniši byli proslulými vinnáři a značnou měrou přispěli k zúšlechťení vinné révy ve Francii.

VALČENÍ JE TAK STARÉ JAKO SVĚT.

Krajan Aleš Hrdlička, kurátor antropologického oddělení Smithsonianského institutu ve Washingtoně, napsal pro časopis Public Ledger, vycházející v Philadelphii, pěkné pojednání o tom, že základy války mají svůj kořen v sedle dávnověkosti. Nálezy v různých místech a vykopávky přesvědčují nás, že člověk připravoval se pro zabíjení spolubližních ve všech věcích od tvoření se lidské společnosti.

Obdivuhodná dokonalost — píše český učenec — které organizované vedení války dosáhlo v přítomnosti svých náporch spojených národností a protináporech Teutonů je ovšem v jisté míře záležitostí moderních zbraní, výbušnin a techniky, ale základy této obrovské ukázký síly mají svůj kořen v dávnověkosti. Je to nejspolečnější vyjádření umělé, ale důležité lidské činnosti, jež podrobena byla dlouhému vývoji. Tento vývoj započal před tisíci lety, snad ještě před zahájením vedení organizované války. Může býti řečeno, že byl zahájen v počátcích utváření se lidské společnosti.

Úspěch jednotlivého divocha, nejdříve v lovu a později když vydal se na vraždu jiného za účelem pomsty, lupu anebo slávy, záležel hlavně na myšlovém řízení, kterému podrobil svoji fyzickou sílu, na jeho strategii. A ve skupině divoehů nejspolečnější bojovník byl povolán, aby vedl ostatní. Jakmile jednou stal se vůdcem, jeho metody byly následovány jeho stoupenci a tak otevřena byla cesta pro trvalý budoucí vývoj, který tvořil počátek organizovaného vedení války v budoucnosti.

Kdy první došlo k organizovanému vedení války, můžeme jenom dohadovati. Jsou četné důkazy toho, že došlo k němu velmi časne v předhistorických dobách. — Jsa pospolitým a miluje ty, kdož byli jeho krve a jeho přáteli, primitivní člověk vypravoval se na

lov ve skupinách, zvláště když se jednalo o lov velkých zvířat, jako mamuta a jeskynního medvěda, a na druhé straně shromažďoval se pro obranu proti druhé skupině lidských bytostí, která přiblížila se k jeho lovištím, anebo k napaadení těch, kteří mu ublížili anebo jejich loviště přál si získati. Toto po některých zkušenostech a příkladech nemohlo jinak než nutně vésti k organizaci bojovníků ve skupiny anebo kmeny pro společné dobro. Podobný směr sledován byl také nepřitelem pro jeho zabezpečení, ne-li pro jinou příčinu, a organizované vedení války bylo zřízeno.

Jsou jisté důvody k domněnce, že jistá primitivní hrubá forma organizovaného vedení války byla provedena mezi jistými kmeny v tak zvané neandertalské periodě vývoje lidstva, čili před třiceti až padesáti tisíci lety. V jeskyni nedaleko Krapiny v Chorvatsku, ne daleko od místa, kde Italové a Rakušané nyní bojují, byly objeveny před několika lety pozůstatky koster asi tuetu jednotlivců z této periody, kteří, jak patrně bylo, stali se obětmi kanibalických hodů.

Tito obětovaní muži, ženy a děti mohli býti jenom zajatci z jiného kmene a jejich osud byl následkem organizovaného vedení války mezi dvěma sousedními starožitnými lidskými skupinami. Kameně zbraně, hodící se pro lov, ale také k vedení války, jsou nacházeny po celou paleolitickou periodu, která měla 100.000 let trvání. — Když pak dostihneme neolitické doby, důkazy o kmenovém a více méně organizovaném vedení války jsou obvyčejnými. Člověk spienenský, žijící před pěti anebo šesti tisíci lety v místech, kde nyní nalézá se Belgie, měl celý arsenál účinných zbraní, právě tak jako ochranných opatření a válečných ozdob. Pro něho vedení války bylo již povoláním.

Velká muzea v Paříži, Bruselu, Stockholmu, Praze — ve skutečnosti ve všech evropských kapitolech — jsou přeplněna různými účinnými a často krásnými zbraněmi válečnými člověka z doby kamenné a následující doby bronzové a železné. Badatel těchto problémů vychází z oprávněného předpokladu, že před historickou dobou člověk dosáhl v organizovaném vedení války takového stupně, že zřídil jakousi formu pravidelného výeviku pro ty, kteří určeni byli státi se bojovníky, že užívá jakési formy osobní ochrany a umělého krytu anebo opevnění a že znal cenu válečných aliancí s jinými skupinami a že vytvořil ze svých bojovních sborů oddíly. — Člověk té doby již neválel jenom z elementárních motivů, ale za účelem získání moci.

Na americkém kontinentě, kde prehistorická perioda dostihla téměř naši dobu, organizované vedení války dosáhlo vysokého vývoje, ačkoliv učenec vycházející z předpokladu, že tento vývoj byl dílem čtyř anebo pěti století před objevením nového světa Kolumbem. Při svém přechodu na západní kontinent bílý člověk našel mezi Indiány válečné náčelníky a válečné skupiny. Indiáni znali válku ve všech její formách a měli velmi účinné zbraně. Budo-

vali již hliněná i kamenná opevnění. Brali válečné zajatce, z nichž některé obětováli a jiné zotročili neb adoptovali a tvořili alliance pro obranu i pro útok. Kdyby tyto indiánské kmeny nebyly mezi sebou nepřátelny, zábor těchto zemí bílým člověkem byl by nemožností.

Výše vojenské organizace bylo docíleno Inků v Peru a Azteky v Mexiku. Záborom oba tyto indiánské kmeny staly se panovníky velkých říší. Oba kmeny měly pravidelné armády a věnovaly mnoho pozornosti výeviku těch, kteří měli se státi jejich vojáky. Peruváné vybudovali pozoruhodná opevnění a vojenské cesty a opatrovali předem potraviny pro svoje armády. U obou těchto kmenů, jakž tomu bylo mezi Indiány všeobecně a mezi bělochy do nedávna, organizované vedení války nalézalo se v úzkém spojení s náboženstvím.

V sedém dávnověku organizované vedení války bylo známo všem národům. Bylo ve skutečnosti v mnohých případech nejdůležitější činností národů. Staří Egypťané, Chaldejci, Babyloňané, asijské národnosti, když vystoupili z zasažené minulosti, a po té tekové, Římané a jiní Evropané, z nichž máji vojenskou historii, v mnohých případech velmi důležitou pro jejich osud. Všichni vedli organizované války pro obranu i pro výboj, proti záboru anebo pro zábor. A jsou to zkušenosti z tisíců jejich bojišť, které tvoří širokou základnu moderní války. Jenom podrobnosti jsou nové, upravené moderními podmínkami.

Organizované vedení války je v zistenci od nepamětných dob. — Bylo, jako je do dnešního dne, jednou z nejdůležitějších činností, ne-li nejdůležitější, všech důležitějších jednotek lidské společnosti. Válka je vrcholným stupněm zápasu mezi lidskými skupinami a organizace pro takovou příležitost, pokud lidská přirozenost bude tím, čím je, s nedostatečnou myšlovou mocí, bude nutna jako opatrnostní opatření pro každou národnost.

HISTORIE OHLAŠOVÁNÍ.

Pravdivost rčení, že tiskařská kerť je krví obchodního života, je dnes plně uznávána a nenajdete obchodníka, který by svoje zboží ku prodej neohlášoval. Jedni činí tak nápisy nad svými obchody anebo ve výkladních oknech, jiní plakáty a téměř všichni snaží se upozorniti na svůj obchod oznamováním v časopisech, které je nejvýhodnější a přináší nejlepší výsledky. Obchodník, který neohláší, nelituje nikdy peněz na ohlašování, ježto ví, že obnos tento stonásobně bude mu vrácen větším obchodním obrátem.

Mark Twain, známý americký humoristický spisovatel, v době, kdy byl redaktorem jistého malého venkovského časopisu, obdržel od jednoho ze svých čtenářů dotaz, co znamená pavouk, nalezený v časopisu, je-li to štěstí anebo neštěstí. — Twain sdělil čtenáři v horovně, že není to štěstí ani neštěstí. Pavouk prý prohlížel si jenom časopis, aby zvěděl, který obchodník neohláší, aby mohl si nad jeho obchodem rozprostřiti svoje síť s vědomím, že nebudou znepokojováni. To, co Mark Twain pověděl tímto žertovným způsobem, je pravdou. Obchodník, který neohláší, neprodá.

Historie ohlašování je tak starou jako lidstvo. Egypťský gentleman, který před 3.000 lety hledal uprchlého otroka nápisem na cusu papyrusu, byl prvním ohlašovatelem. Kdo to byl, není známo, ale jeho ohláška doposud se uložila v Britickém muzeu jako náška pozoruhodné archeologické důležitosti. Nevíme určitě, dostal-li svého otroka zpět, ale měl jej riskati jako odměnu za svůj dobrý nápad.

Starí Řekové ohlašovali zboží ku prodej hudbou a zpěvem. Obchodníci jednali hudební kapely, které procházely osadami a ohlašovali, co ten či onen obchodník nabízi ku prodej. Tato ohlašování děla se ústně, ale později, aby vyvolávali uspořili si práci, počala se objevovati ohlašování psaná, která nosena byla pouze ulicemi v pravdu hudebníků. Současně pak (Pokračování na str. 6.)

POHŘEB AUSTRALCANA NA BOJIŠTI V SEVERNÍ FRANCII.

Tato úřední fotografie, zhotovená při nedávném postupu spojených na západní frontě, znázorňuje pohřeb Australcana, usmrceného v bitvě. Australská a Novo-zélandská vojska, která bojovala chrbtě na Galipolském poloostrově, osvědčila se znamenitě také na západní frontě.